

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rasta male stvari, a ustoga sve pokrvari. Nar. poal.

Neopodriani se doplati ne takaju. Pripadnik se pisma oglašiti. Slogu po običnom cenzuru ili po pogovoru. Isto tako je sa priklad. Novci se šalju poštarstvom (sasegno postale) an administraciju "Naša Sloga", ima prelatne "oglašiti" poštu valja točno označiti.

Komu list neodaje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u svaku renu pisma, sa koje se ne plaća poštarine, ako se izvane napisu. Reklamacija.

Izdati svakog četvrtka na cijelom arklu. Izvan 14. julya, 18. agusta, 8. septembra i 5. novembra. Dopini se nerracaju ako se netakaju. Nobilijevorani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 25 for., sa seljake 23 for. na godinu. Razmjerno for. 23/2, i 1 za pol god. Izvan carevina viša poštarine.

Na malo jedan broj 5 nrv.

Uredništvo nalazi se u Via Ferreto br. 14.

Sjetite se Druže sv. Cirila i Metoda za Istru

Interpelacija

zastupnika Spincic, Dr. Laginja i drugova na njegov preuzvišenost g. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva unutarnjih posala.

Prvopodpisani zastupnici upravlili su dne 30. marca 1898. na njegov preuzvišenost g. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva unutarnjih posala upit, da li je njegov preuzvišenost voljna na put stati bezodvlačno potalijančenju pokrajine Istre, gdje to političke oblasti sustavno provodaju. U dokaz tomu pokazano bijaše jedna službena dopisnica u talijanskom jeziku, upravljena jednomu hrvatskomu društvu i navedeno bijaše obćenito opažanje, crpljeno iz prakse obćenitog jezika c. kr. političkih oblasti.

Njeg. preuzvišenost odgovorila je nakon učinjenih izvada dne 21. aprila 1898. da bijaše recena dopisnica pometnjom pisarne dotičnog kotarskog poglavarstva odaslana i da je ona dopisnica jedina one vrsti, dometnuv „da se u Istri, kao i u obće u čitavom djelokrugu namjestništva u Trstu izreze političke oblasti čvrsto načela, da se rieši svaki podnesak u onom jeziku, u kojem bijaše sastavljen“.

Kao odgovor na to upravlilo je prvopomenuti zastupnik sa drugovi dne 6. maja 1898. na njegov preuzvišenost g. ministra predsjednika i upravitelja ministarstva unutarnjih posala upit, kojim je dokazao neizmjerljivu množtvu primjera, da ona dopisnica nije jedina jedina one vrsti, nego da se ju imade smatrati pravilnom kod onog c. kr. kotarskog poglavarstva, te da se neslaži samo ono nego i ostalih pet poglavarstva u Istri, te ono u Gorici, u pokrajini Gorica — Gradiška, i ovim jednako stajeda oblast za Trst i okoliku (magistrat), c. k. namjestništvo, te većina drugih cesarsko kraljevskih kao i drugih oblasti sa hrvatskimi i slovenskimi stran-

kami skoro izključivo talijanskim ili njemačkim jezikom.

Tim bijaše jasno dokazano, da bijahu poduzeti izvadi, na koje se je njegov preuzvišenost oslonio, krivi i neistiniti, da se u Primorju inadržu načela, da se svaki podnesak rieši u onom jeziku, u kojem bijaše sastavljen; da se obći sa poznatimi hrvatskimi i slovenskimi strankami i s onakvimi, koje se služe hrvatskim ili slovenskim jezikom od strane cesarsko-kraljevskih ne samo političkih, već i drugih, kano što i sa strane drugih oblasti u talijanskom ili njemačkom jeziku, i da se tako sustavno primore potalijančenju.

Na odgovori upit neima do danas odgovora. Sustav taj traje i nadalje, njega se hoće dapače i prisilnim sredstvi uzdržati.

Iz svih struka javne uprave, iz svih krajeva zemlje može se dokazati navesti za to, da c. kr. oblasti neobće sa hrvatskimi ili slovenskimi strankami hrvatski ili slovenski, kao što nam to pokazuje i dopis c. kr. kotarskoga poglavarstva u Pazinu od dne 31. augusta t. g. br. 6683 na Zapinu od dne 1. Lindaru; i da baš tako postupaju c. k. političke oblasti, dotim su primjerice nekoje c. kr. oblasti hrvatske podneske novokonstituiranog zastupstva obćine Višnjak riešile hrvatski, riešilo ih c. k. kotarsko poglavarstvo u Poreču talijanski.

Taj sustav razsvietliti ćemo jošte samo sa nekojimi naredbami c. k. namjestništva, dotično sa odnosnim postupanjem istoga.

Jedna naredba c. k. namjestništva u Trstu glasi ovako:

„Br. 18315/VIII 1897. Polag prijave c. k. kotarskoga suda u Motovanu od dne 25. augusta t. g. br. 5708. odbio je župni ured u Gradini jedan talijanski dopis uredu u postlu matičah sa opazkom, da će primati samo dopise, sastavljene u hrvatskom, slovenskom, latinskom dapače i u českom jeziku, jer da navodno talijanski jezik nerazumije.“

Pošto spada talijanski jezik u Istri među zemaljske jezike, nije opravdano postupanje navedenog župnog ureda kano matičnog ureda.

Umoljava se službeno nujndno prečastni biskupski ordinarijat, komu je imala stići i neposredno prijava cas. kr. kotarskoga suda u Motovanu u tom postlu, da podučni primjerene župni ured kano ma-

lični žred u Gradini, koji se nalazi očito u opreči sa tumačenjem po istom navedenog §. 19 državnog temeljnog zakona od dne 21. decembra 1867. D. Z. L. br. 142, da ima primati talijanske dopise, pri čemu obitaje daskako prosto rečenomu župnomu uredu u vlastitom dopisivanju služiti se i jednim drugim zemaljskim jezikom.

Obzirom na poduzete korake neka izvoli prečastni biskupski ordinarijat o tomu amo izvjestiti.

Trst, 3. septembra 1897.

C. k. namjestnik Rinaldini c. r.

Preč. biskupskom ordinarijatu u Trstu.

Ovaj slučaj netreba tumača. Pošto spada talijanski jezik u Istri među zemaljske jezike, mora se župni ured — u župi sa hrvatskim pukom — kao matični ured prisiliti, da prima talijanske dopise i Od ordinarijata dobije župni ured jedne hrvatske župe prepis njemačke naredbe, po kojoj mora da prima talijanske dopise! Talijanskim župnim uredu, koji su također matični uredi, nije stigao nikada od strane c. k. oblasti, koje bi morale jednako sa svimi postupati, dopis u hrvatskom jeziku, koji je također zemaljskim jezikom u Istri; s njimi ne dopisuju niti hrvatski niti njemački, nego samo talijanski, kao što bi se moralo sa hrvatskimi hrvatski dopisivati.

Od rieči do rieči navedena naredba potiče iz doba namjestnikovanja sada već umirovljenog namjestnika.

Niže navedena naredba jest iz doba namjestništva sadašnjeg namjestnika: „Br. 12212/IX 1897. Kao što je razvidno iz priloga nije hotio da primi župnik u Gročani jedan njemački sastavljeni poziv c. k. kotarskoga poglavarstva u Kopru u jednom matičnom postlu.“

Župni uredi služe u svojstvu matičnih ureda na temelju vlasti podieljene njim od država, te nisu kao takovi privatni, već javni uredi.

Do sada nije jošte određeno o jeziku, u kojem imadu političke oblasti i župni uredi obćiti.

Župni uredi neimaju pako kao javni matični uredi nikakvo pravo propisivati oblasti, u kojem jeziku ima s njima dopisivati.

Oni nisu dakle niti ovlašteni službene spise, sastavljene u jednom zemaljskom jeziku, neriešene obćiti.

Oni imaju dapače takove spise pri-

mati i meritorno riešitbi podvrći. Pošto bi mogle nastati iz njihove protimbe nemile pometnje u javnoj službi, našlo bi se namjestništvo kod opetovanja takova protimbe prisiljenim postupati sa svom strogošću proti neposlušnim. U predstojećem slučaju molim, da se župnika u Gročani izvoli uputiti, da zadovolji zahtjevu c. kr. kotarskoga poglavarstva u Kopru radi izvještaja u postlu ctepljenja kozica najdalje do 23. t. mj. inače je obvezano kotarsko poglavarstvo polag istodobne upute, da dađa na trosak i pogibelj župnikovu pe svojem činovniku izvještaj izraditi.

O poduzetju mjeri neka se izvoli amo izvjestiti.

Trst, 14. junija 1898.

C. k. namjestnik Gošis c. r.

Prečastnomu biskupskom ordinarijatu u Trstu.

Ova naredba podpisana je dakle od sadašnjega namjestnika, potiče iz najnovije doba — 14. junija 1898. — iz dobe poslie odgovora njegov. preuzvišenosti g. ministra predsjednika od dne 21. aprila 1898., tiče se jednog župnika u čisto slovenskoj župi, a bijaše prouzročena slučajem, gdje je na slovenski podnesak župnog ureda u Gročani sledila njemačka riešitba c. kr. kotarskoga poglavarstva u Kopru.

U ovom slučaju ide se u mnogobroj dalje nego li u prvo navedenoj naredbi. Župni uredi, kao matični uredi, jesu od države delegovana vlast, jesu javni uredi! Oni imadu kao takovi primati poslovne dopise političkih oblasti te iste riešavati, bili ovi poslovni dopisi u ovom slučaju njemački u drugih slučajih talijanski sastavljeni, bez obzira na to, što isti služe u slavenskih župah! Zahtjevaju li oni od strane c. kr. oblasti slovenske dopise, kao što imadu pravo polag zakona, tada znači to propisivati c. k. oblastim jezik, kojim da se služe! Njemački jezik, koji nebijase već za vlade Pretis — Rinaldini-eva zemaljskim jezikom u Istri, postao je takovim za vlade Gošis-ove. Ako nastanu pometnje u javnoj službi, tada nije tomu kriv činovnik c. k. oblasti, koji postupaju nezakonito, nepravedno i pristrano, nego župnik, koji se služi svojim zakonitim pravom; i radi toga on je neposlušan, prkosljiv, proti njemu postupa se strogo, te će se dati spise po posebnim činovnicih na njegov trosak i pogibelj izraditi. (Konac sledi).

PODLISTAK. Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Iz svega toga vi već sami vidite koliko je to široko polje, a da se samo malo dotaknemo pojedinih predmeta, mogla bi se napisati debela knjiga. S toga ja ću se ograničiti na neke opazke, koje će vam biti shvatljivije i korisnije nego da bih napisao bogzna koliko o tom.

Što se tiče položaja otoka Cresa, već i slepci vide, da nije u Italiji, nego u Kvarneru, u staroj glasovitoj Liburniji, koja se prostirala na istok od rieke Raše (Arsa) tja do Krke Skradinske, što sad sačinjava hrvatsko-dalmatinsko Primorje. Cres, Losinj, Krk, Rab, Pag otoci su u Liburniji, koji već godine 1591-92 pripadahu mletačkomu duždu. No kad se gori recena godina radilo o provedbi nekih krakovih zakona za samu Italiju „ed Isole adiacenti“ i mislilo se, da te odredbe moge bi se protaljiti i na kvarnerske otoke spadajuće talijanskomu gospodarstvu, zapitano bi u Rimu: da li ti otoci moraju sa smatrati pod imenom: „Isole adiacenti“ sveti Zbor odlučno odgovori: „che Cherso e le altre Isole del Quarnero non vengono sotto tal nome, abbenche soggette al Dominio veneto.“ A u Rimu znadu mnogo o geografiji, jer imadu sve starinske karte geografisne, pa s toga u stanju su, da razsude pripada li ovom ili onomu narodu.

Narodni pučki jezik i on je odlučni faktor, po kom se može bez ikakva oklijevanja suditi kome plemenu ili narodu pripada žiteljstvo jedne pokraj ne ili grada. Da prosti puk u Cresu rabi hrvatski jezik, kako ga je rabio već od 1300 let nazad, stvar je tako jasna, da tomu neća nijedan pametan čovjek prigovoriti; bio taj jezik dijalekt ili čisto hrvatski, to je sve jedno. Ako je Cres sa Dalmacijom bio pod gospodstvom Carigrada i Venecije, je da li se je tim otok obrnuo na desnu ili na lijevu ruku? Ako se u Cresu govori talijanski, jer smo u doticaju neprekidnom s talijanskim narodom; ako mnogi i mnogi znadu raznih jezika, jer su ih učili, to ne znači ni najmanje, da je puk izgubio svoj hrvatski dijalekt, a po tom, da se nije promienila ni geografija ni etnografija grada Cresa glede položaja i svog jezika. Puk u Cresu govori, i govoriće će hrvatski usprkos, da nima svojih škola; a stupite li samo van grada, ni po jugu ni po tramontani, već za talijanski jezik neznađu da li i postoji.

Nošnja, oćida, i ona od vajkada razlučivaše pojedine narode, i jednoku te istomu narodu vrst nošnje dokazivala je pokrajinu ili kotar, u kome pribiva dotična osoba. Slaveni, Italijani, Francuzi, Španjolci, Englezi itd. imadju svoju oćidu, i to polag vrsti stališa, kome su pripadali: puk imao svoju nošnju, svoju takođerj plemići, knezovi i isti kraljevi, i s njom bi se ponosili. A kad tamo uprav-

100 let nazad, nemirni duh nadahne Francuze, da izjednače sve narode slobodom i jednakostju, ali sa duhom nemoralna, razvratništva uveli su i jednaku vrst nošnje, koja i ako je jednostavna, pokazuje u ostalom pravu miseriu. Svi oni viši i manji, kojim je bilo do slobode i promjene, objeručke prigriše tu nametnutu nakazu, ali puk ostade pri svojoj i uzdrža svoj stari običaj tako, da i današnji prosti puk idje po staru, a u tom se navlastito odlikuju Slaveni. U Cresu od 20 godina ovamo zavladała je „moda“ i među kopacima, tako, da njihove kćeri se rese kao da su kapitanice, da ne rećem, prave vlastelice. Ali to nije ništa drugo nego jedna neurrednost, jedna prava pokvarenost, koja ne ulazi da promieni običaje stvari, nego da upropasti obitelj-ku ekonomiju. Da se po pravici sudu o narodnosti jednoga grada, ne valja paziti na žen-ke glave, u kojih su duge česte kose, a kratka pamet, nego osvrtni se na ozbiljne i pametne. Nijsu tomu vele kad su djevojke nosile „župe“, i „suknje“ od domaćega sukna, po primjernu svojih matera i babā: a mužki odivali bi gaće do kolena i dolamu s vezenkama, kao pokojni Jurij Hojevina. A vidio sam i dobro poznao jednu plemenitu staricu, mater postenoga trgovca, i drugoga sina velenčenoga liečnika, koja je nosila suknju i župu i pokrivala glavu, ne s „kapelinom“ nego s „poličem“, i uvjeravala me, da u vreme mladosti i gospodje i gospodjice od vlastelste ruko-

nisu se drugačije obćivale. A po selim kakva je nošnja? Talijanska? Ah, po javlu, da idje jedan s Orleca ili s Brezaca u Italiju, vjere mi, da bi se okolo njega okupilo više svjetine, nego da bi došao s Afrike Menelik; i ne bi ga talijani primili za svoga, jer one nošnje nisu nikad vidili, i pitali bi ga: „dizē, dizē vu galantomo, ma cesa proprio no jeri a casa, ce i v' ha cialto la mesura de quele brache!“ Iz toga valja zaključiti, da nošnja prostoga puka, isto kao i jezik, označuje narod, komu pripada. Cres dakle ni sa ovoga pogleda nije talijanski grad.

A što da rećem od pridjevaka? Izuzetv ono malo čozotskih, furlanskih i rovinjskih, sva imena svršavaju na *id* i toga radi čisto su hrvatska u gradu i po vanjšćini. Da paće i ono malo talijanskih i latinskih imena, pokvarena su iz jezika hrvatskoga, i častne obitelji, koje se tim imenom diče, došle su iz Hrvatske. Dakle, da zaglavimo: Cres je grad hrvatski ne samo radi njegovih sassi, kojimi bi htjeo narod, komu pripada. Cres dakle ni sa ovoga pogleda nije talijanski grad.

A što da rećem od pridjevaka? Izuzetv ono malo čozotskih, furlanskih i rovinjskih, sva imena svršavaju na *id* i toga radi čisto su hrvatska u gradu i po vanjšćini. Da paće i ono malo talijanskih i latinskih imena, pokvarena su iz jezika hrvatskoga, i častne obitelji, koje se tim imenom diče, došle su iz Hrvatske. Dakle, da zaglavimo: Cres je grad hrvatski ne samo radi njegovih sassi, kojimi bi htjeo narod, komu pripada. Cres dakle ni sa ovoga pogleda nije talijanski grad.

(Konac sledi.)

Slavenski jezik u katoličkoj crkvi.

Svetog Sabora za obrede

na nadbiskupje, biskupje i ordinarije
pokrajina goriske, zašarske i zagrebačke

pismo

o porabi slavenskog jezika u svetoj liturgiji.
(Konac).

VII. Biskupom bit će dužnost prije svetog redjenja označiti klerike, koji da se odrede za latinske ili koji za staroslavenske crkve, obavjestiv se prije o volji i dispoziciji redjenika, osim ako inače ne uztraži potreba crkve.

VIII. Ako koji svećenik, doznačen crkvi, gdje se rabi jezik latinski, morade na službu drugoj crkvi, koja uživa povlasticu staroslavenskog jezika, morat će ondje svečanu misu držati i časove pjevati jezikom staroslavenskim; no ipak bit će mu slobodno privatno misu govoriti i kano-ničke časove obavljati jezikom latinskim.

Isto opet neka se rekne o svećeniku određenu crkvi staroslavenskoga jezika, ako ma možebit uzbuđe služiti latinskoj crkvi.

Bit će isto tako slobodno sveće-nikom označenim crkvi latinskoga govora u tuđjoj crkvi, koja ima povlasticu jezika staroslavenskoga, govoriti privatnu misu latinskim jezikom.

Opet svećenik, doznačen crkvam staroslavenskog jezika, moći će istim jezikom privatno misiti u crkvah, gdje se rabi jezik latinski.

IX. Bit će istotako slobodno svećeni-
kom, doznačenim crkvi latinskoga govora, u tuđjoj crkvi, koja ima povlasticu jezika staroslavenskoga, govoriti privatnu misu latinskim jezikom.

Opet svećenik, doznačen crkvam staroslavenskog jezika, moći će istim jezikom privatno misiti u crkvah, gdje se rabi jezik latinski.

X. Gdje je zavladao običaj u sveča-
noj misli pjevati slavenski poslanicu i evanđelje, iza kako ih se odpjevalo latinskim one crkve jezikom, takov običaj moći će se držati, namo da se rabi jezik staroslavenski. U misah pak župnih bit će slobodno iza čitanja evanđelja pročitati ga jezikom pučkim za pastursku poduku vjernika.

XI. Ako možebit u žnpah, koje imaju jezik staroslavenski, netko od vjernika ne da diete krstiti, osim da se krsti po latinskom obredniku; ili ako koji ne će da se vjenčaju, osim da se sveti obred obavli latinskim jezikom; župnik neka ih s godno podučiti o opomene; a ostanu li još u svom mišljenju, neka podijeli krst ili ženitbeni blagoslov privatno latinskim jezikom.

Neka se opet tako čini i u župi latinskog jezika, ako koji svakako traži, da se račeni obredi obave slavenskim jezikom.

XII. U propovjedaњу riječi Božje ili u drugih bogoslužnih činila, koji nisu strogo liturgijski, dopušta se vabiti jezik slavenski pučki na dobro i korist vjernika, držeći se ipak obćenitih odluka ovoga svetog Sabora za obrede.

XIII. Biskupji onih krajeva, gdje je u porabi isti jezik domaći, neka gledaju da se privedi jednolik prievod molitava i pjesama, što ih puk njeguje u svojoj crkvi, za to, da koji prijedju iz jedne u drugu pokrajinu ili župu, ne najdu na ikakvu razliku u molitvi i pjevanju.

XIV. Pobožne knjige, u kojih se nalazi pučki prievod liturgijskih molitava za privatnu jedino uporabu kršćana, neka su od biskupa valjano pregledane i odobrene. Dano u Rimu iz sekretarije sv. Sabora za obrede, dne 5. augusta, godine 1898.

C. kard. Mazzella S. O. S. prefekt.
D. Panici S. O. S. sekretar.

Dok se dva pravdaju, treći uživa.

Imamo, da se danas pozabavimo dvjema instancijama, od kojih je jedna jako bedasta, a druga jako tendenciozna. Prrije nego li odčitamo zasluženu čitnju predsjedajam tajnika mjestnog ravnatelja pošta i brzajava, koji je u zlatnom Pragu vjeovao u redovima Čeha, a ovdje je postao nenagodljiv Niemac, moramo čitaocem dozvati u pamet, da smo u jednom članku tiskanom u „*Našoj Slugi*“ izjavili, da nede mo prosudjivati novog ravnatelja pošta dok ga ne vidimo na poslu, jer da nebi bilo s naše strane ozbiljno, kad bi stali, da ga hvalimo ili kudimo, prije nego li smo se s njim upoznali.

Što smo tom prigodom natuknuli glede poznavanja zemaljskih jezika, dalo je povoda tajniku — jsko interesantne osobe — da izreče svoj sud u pogledu narodnosti g. Felicetti-a, koji kao da je određen nasliediti viteza Pokorny-a, i da na shodnom mjestu usulja insinuciju u smislu, da se je g. Felicetti pri službi u

Gracu pokazao u mnogo, prigoda: prijateljem Slavena, pak zato, po logičnom izvodu — biedna logika! — da mora biti neprijateljem Talijana.

Očevidno je, da naša interesantna osoba s ovom neumjestnom insinucijom cilja na to, da ozvolji činovnike talijanske narodnosti naprama novom ravnatelju pošta, a to u nadi, da će ugoditi svome gospodaru, koji napokon ide s ovog mjesta, pračen prezimom mnogih čestitih činovnika, koji usprkos dugim i poštenim službam bijahu prije vremena umirovljeni, izgubiv tim poboljšanje svojih prihoda, koji bi im bili u dobar čas došli s novom uredbom činovničkih plaća.

Govorili što htjeli neki udvorice, ovom će se preziru pridružiti također i onaj mnogih dobrih i valjanih činovnika, koji su bili oštećeni u svojim životnim interesima i poniženi u svojem samoljublju, samo za to, da se protura udvorice bez nauka i zaslug, koji su samim svojim plezenjem znali ugadjati gospodaru, i tupeglavci, koje se je on usudio promaknuti.

Pak sve i da je istina, o čem mi jako dvojimo, da g. Felicetti-a nadahnjuju slavenska načela, to bi moglo da bude uz nos samom „*Piccolo*“, koji svjedoče još pašnje u stanovitoj palači, ali nebi nipošto moglo, da uzruja činovnike talijanske narodnosti, kojima nije da se ničesa boje od slavenske stranke.

I doisto činovnici Slavenci nebi nikada mogli, da takovu sramotu počine, da naime uplivaju na novog ravnatelja kako bi on progonio Talijane, u koliko su prvi mnogo puta izrazili želju, da se s Talijanima nagode u svome i njihovom interesu radi toga, da osjete osnove Niemaca, koji izmedju Slavena i Talijana neprestano počinu vatru razdora, samo da izmedju dvaju parbaca, oni sami budu mogli lizati i grizti mastnije zalogaie.

Uz zajedničke želje i jednake interese kaste, činovnici Slavenci i Talijani ne bi mogli, niti bi smjeli, pitati od novoga upravitelja nepravdanih stvari; jednu će samo punim pravom složiti i živo pitati a ta je: da se na pošti trčunskoj — uprava koje eto, rekb, pada u dobre ruke — bude napokon krojila pravica, da bude zakopan dosadnji protekcioizam i da pri nastajućim imenovanjima budu postovana kao odlučujuća samo prava fak-tičnih, službenih zaslug i starešinstvo, koje je zaslug i prvenstvo toliko puta pod noge stavio g. Pokorny, taj neprijatelj Slavna, a dvojbjeni prijatelj Talijana. Od tolikih starih dokaza tomu, iznosimo samo najnovije imenovanje Niemca Jüttnera

A da se osjigura pobjeda dobrih namjera i pravednih želja trebalo bi, da se Slavenci i Talijani bratski dogovore i sporazuma, bez ikakvog ustrba odnosnih političkih načela; valja, da se svi solidarno drže o jedan štap, da proglase božje primjere, jer moraju biti već osvjedočeni, da ih je dekadajuće neprijateljstvo upropastilo, dok je išlo u prilog samo Niemcima.

Kad bi činovnici, sinovi ove zemlje, zvali se Slavenci ili Talijani, složni bili, tad bi osjetili crne namjere trećeg a tuđjeg elementa, koji, naslonjen o tvrdo podrporiste, prodire sve više svojim programom, da ponemci urade, da svojim osjegurka bolja mjesta, oteta našim sinovom, kako bi nas uz neke častne iznimke sa svojih visokih stolica samo šibali, prezirali nas i rugali nam se, što nismo kadri, da točno pišemo njihov jezik, dok bi oni, koji žive u našoj zemlji, imali da znadu jezike zemlje, koja ih hrani.

Iza kako smo bjelodano dokazali bedastocu prve insinucije, nede mo trebati dugih dokaza, da pobijemo i druge, koja jednostavno cilja na to, da se cesarska vlada odvrati od g. Felicetti-a. Opa-ka je namjera prilično prikrita, ali joj se vidi goli kraj, pak se tako razumijea, da ide za tim, kako bi nečija crna duša došla, za sad privremeno, a s vremenom do stalne uprave ovdasnjih pošta, usprkos tomu, što ju službovna tablica ne može da na tu službu uoposobi, kako je dobro poznato vis. ministarstvu.

Tko traži, tad i uadije, kaže neka stara poslovica. Grehota samo, što naš kama-leont nede može, da još nadje načina, da sebi pribavi duplikate onih izprava, koje, po njegovoj tvrdnji podjose izgubljene kod nekih dalmatinskih gursuza, i koje bi imale da svieta zajamče, da je delija svršio pravne nanke na sveučilištu u *Makale*.

Dečko dakle na visokom mjestu špšpe, da gosp. Felicetti zna malo talijanski jezik, a ni zere slavenskoga! Da je to tako, kako je mogao biti g. Felicetti povjerenikom pri kotarskom pogtavarstvu u Celju, kamo se davno šalju samo činovnici, koji su vještii i slovenskom jeziku?

Jeli sad jasno kamo cilja poznati delija? Budi na oprezu, pokrajinska vlada,

govori on; Felicetti nezna zemaljske jezika, dakle izvolyti od ministarstva, da zategne njegovim imenovanjem; u to neka privremeno stupim ja na upravu pošta! Ala krasno li uprave! Od munje, grada i..... te uprave, makar privremene, o-slobodi nas Gospodine!

Obzirom na brzo i povoljno riešenje ovog pitanja, nama se čini, da bi dobro bilo kad koji od naših zastupnika posjetio novog ministra, gosp. baruna Dipauli-a.

Pogled po svietu.

U Trstu, dan 12. oktobra 1898.

Sjednice carevinskoga vieća od-ročene su do sutra ponajviše radi sje-dnica kvotnih deputacija, koje se obdržavaju u Pešti. Objje deputacije sastaju se, sad svaka za sebe sad skupno. Izvjestitelj austrijske kvotne deputacije zastupnik dr. Beer predlaže, da bi Ugarska doprinasala za zajedničke troškove monarhije 38 po eto, dočim nastoji ugarska kvotna deputacija taj postotak što više sniziti. Radi dogovora kvotnih deputacija nalaze se u Pešti i ministri grof Thun, dr. Kaizl i barun Dipauli.

Položaj u carevinskom vieću u toliko se je razjasnio, što su sve rje-mačke stranke lievice — izuzam Schönererove — zapustile abstrakciju, te nastoje prilagoditi se novo stvorenim odnosajem. Oni se boje naime, da bi grof Thun razpustio carevinsko vieće čim bi oni zapričili redovitu razpravu, a da mu zato nedadu povoda, zatajuju sami sebe postavši iz biesnih vukova pitomi janjci.

Slavenska kršćanska narodna sveza priobčila je nakon trodnevnog vieća-nja izjavu, u kojoj kaže medju osta-
lim, da dočim sveza čvrsto odlučuje, da uredi svoje odnosaje napram vladi i njezinim djelom, neima ona uzroka, da promieni svoj odnosaj napram o-stalim strankam većine carevinskoga vieća, dok postoji uvjerenje, da se o-staje kod načela sadržanih u adresnom nacrtu većine.

Primorski namjestnik grof Goëss boravio je ovih dana u Beču, i to, kako kažu službene novine, da položi prisegu u ruke Nj. Vel. kao tajni sa-vjetnik. Ako nije sobom donio iz Beča novih naloga, po kojih bi se imalo već jednom i sa Slavenci naših južnih pokrajina na temelju državnih osnov-nih zakona vladati — tada je slobodno mogao ostanu i nadalje u Beču.

Danas sastaju se na drevnom Tr-satu prvaci stranke prava u Hrvatskoj na godišnju glavnu skupštinu. Nadamo se, da će zaključci današnje skupštine stranke prava biti od velikoga zama-šaja, te da će mnogo doprinieti k oži-votvorenju ideala svakoga Hrvata.

Iz Cetinja javljaju, da je u Ber-rann opet zavladao mir. Knez Nikola odputovao je za Nikšić, odakle će kre-nuti na turaku granicu, gdje da će se sastati sa Saad Edin-pašom, izvanrednim turskim komisarom.

Srbski kralj Aleksander poslao je ovih dana iz Beča ministru predsjed-niku Gjorgjeviću brzajovnu pouzdanicu, odakle mnogi zaključuju, da je položaj sadašnjega ministarstva Srbije veoma uzdrman, te da ga je kralj onom brzajvkom hotio učvrstiti. U novije doba pronose se glasovi, da će se kraljica Natalija vratiti u Srbiju, što bi zna-čilo, da će nesretni Milan morati da zapusti kraljevino.

Bugarski službeni list „Mir“ iz Sofije piše, da su odnosaji izmedju Bugarske i Srbije dobri usupor sple-t-kam protuslavenske štampe i nprkos vojnim vježbam, obdržavanim na gra-nicah jedne i druge države.

Francezki parlament sastaje se dne 25. t. mj. Francezki hodočastnici, većinom radnici bijahu u Rimu prošloga čedna od sv. Otača vrlo prijajno primljeni. Sv. otac naglasio je osobito

kako mu je mio francezki narod, što da je potvrdio i tim, da je zaštitu nad katolici u svetoj zemlji ponovno izručio francezkoj vladi ili njezinim zastupni-
kom. Ova izjava sv. Otača pobunila je prusku vladu, koja drži, da je to nav-laš sada izrečeno, kadno polazi car Vilim u one krajeve.

Dopisi.

Iz Voloskoga pisa nam dne 3. t. mj. (Hajka na Krstića). Dne 30. sept. u večer našlazio se občinski redar Ivan Mekinc u vršenju službe u restauraciji „Internatio-nal“ u Voloskom. U istoj gostionici našlazio se također dr. Krstić sa nekojimi svojimi prijateljima. Pošto bijaše Krstić avredio občinskog redara, ovaj mu najavi u ime zakona, da je zatvoren, na Krstić nije se htio pokoriti nego izjavio, da pred kotar-skog kapetana ide, nu u zatvor ne, te po-zvao svoje pristaje na pomoć proti redaru.

Vidiv ovaj, da nede može silu nadvladati, išao je po asistenciju oružništva. Medjutim se Krstić iz „Internationale“ odaočilo a za njegove odsutnosti povratio se občinski redar u spomenuta gostionu. Nakon nešto vremena povratu se i dr. Krstić, a stra-žar najavi mu po drugi put zatvor, nu Krstić pozove opet svoje ljude na pomoć, te odinuv pomoću ovih stražara, koji ga je za ruku držao, uteže bijež u restau-raciju Rože Perčić. Medjutim bijaše došla asistencija oružnika, te občinski stražar ode sa oružnikom u restauraciju Rože, da napsi dr. Krstića. Došav ovamo, zapita gazdaricu, da li je u gostion dr. Krstić, a ona odvrati, da ga već neima, da ga već dugo nije bilo i da je utekao. No občinski redar, koji toga nije vjerovao, odluči pre-tražiti kuću. Prispjev na L. kat prikaza mu se na vratima poznati *Nino od Rože*, te ga upita što želi. Na izjavu stražara, da hoće naći Krstića, reče Nino, da ga u kući neima. Stražar pak sa svim tim bjeđe pretražiti kuću i zaisto njegova sumnja nije bila bez temelja. Pokroči do sobe, užge žigicu, i vidi gdje Krstićeve *moge vire izpod postelje* gazdarice Rože Perčić. Tableau!! Ponovno najavi Krstiću nalazečemu se u onako zavidnoj i junač-koj situaciji zatvor, a on vidiv pred sobom oružnika, izpuza izpod postelje te ga onda stražar i oružnik uz grozomoran smjeh naroda, koji se bijaše medjutim sakupio, odpraviše u zatvor. Nije li to divna „tragicomedija“? Premda je Krstić po-nio tim prigodom različiti kažnjivi čina, ipak ga je sudac iztražitelj već drugoga dne u večer izpužio iz zatvora. Mi unapried znamo, kako će Krstića proći radi toga svoga novoga junačtva, jerbo pozna-mo jako dobro naše razmjere i okolnosti, al da je to počinio koji od naših? Kame-na mu onda sreća! Trst nas uči i Zna-čajno je, što se je dr. Krstić ciele te večeri pozivao na c. k. kotarskog kapetana g. Alojzija Fabijanija. (Paribus cum pari-bus. Op. slagara.) E, znade Krstić toku mu je prijatelj i socij a tko neprijatelj, pa se on u nevolji pozivlje na svoje prijatelje. Izviti očekujemo što će se iz te komedije razviti. Prošlo kako mu drago, ipak možemo utvrditi, da je dr. Krstić svojim bijegom pod postelju kuma Rože zadobio novi lo-
vov vienac. Bio je Krstić jur dosada u većim škripcima, pa ma ipak njegovi pri-jatelji pomogli, a kamo nede sada. Nu neka sviet znade, što jedan može i smije, ne-mogu i nesmiju drugi.

Vrhu sve te „gracije božje“ podne-šena je ovih dana proti istomu Krstiću kaznena prijava radi zločina javne sale, jer je silom zapričio dne 30. sept. t. G-ovavu jedne orhne i ta će izpasti kako i prva kas je silom bio zapričio pjenitbu koja i kojije njegove stare. Ja, ki ima debelega kuma, ima i dobrih kolačić.

Pišu nam iz županije Srdoči občina Kastav: Velevažan, preznamenit dogodjaj sbio se je dne 26. pr. mj. kod crkvice sv. Križa u našoj županiji, koji će duboko zasiecati na boljak i napredak našeg do-brog i bogoljubivog naroda, u moralnom, kulturnom i materijalnom pogledu.

Nakon 50godinšjeg željnog očekvanja i moljakanja kod predpostavnih nam obla-stih, ipak doživismo te nam se je ispunila vruća želja, učestvovali smo riedkoj sveča-nosti, nazme blagoslovljenju i postavlje-nju temeljnog kamena za novu našu ka-pelansku kuću, koja bit će providjena prostranom sobom, u kojoj će budni naš kapelan podučavati našu školsku mladež.

Akoprem kševitvo vrijeme, točno ob 5. uri popodne vrlio se sveti čin posvećenja

